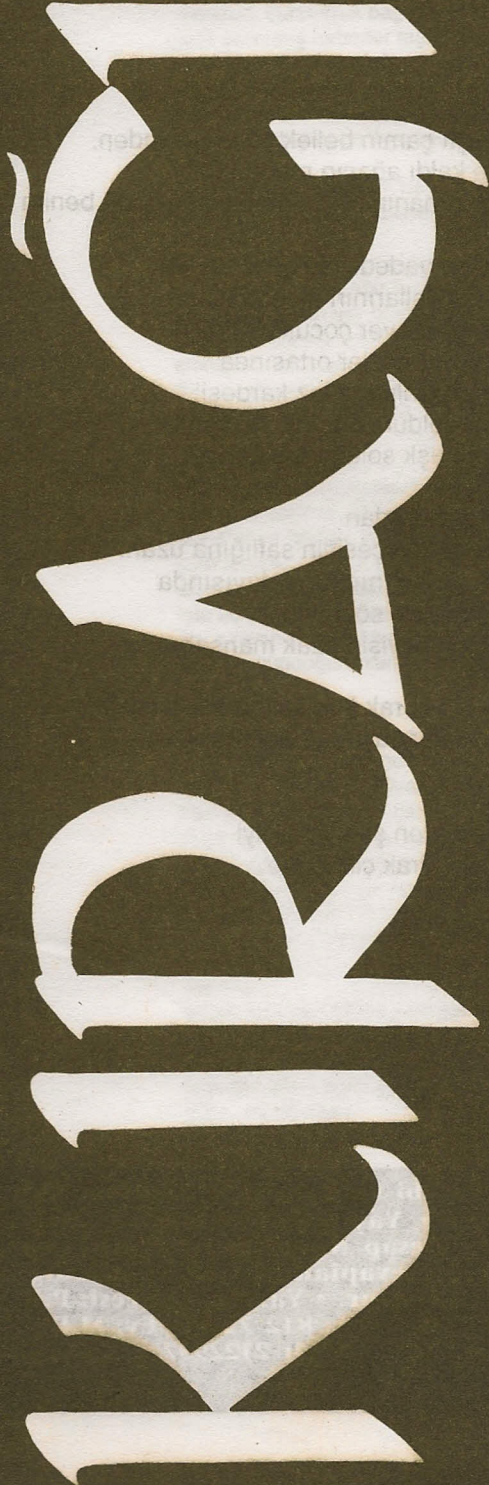

15 TEMMUZ 1996 - 30 AĞUSTOS 1996

ŞİİR DERGİSİ

Bu Sayıda

SOHRAP ŞİPEHRİ (Çeviren Said Okumuş)

Kadife	2
SAADET KOÇ	
Sitemim O Uzun Gidişine	3
YAŞAR BEDRİ	
Çerçi	3
MUSTAFA ÖZÇELİK	
Şiir Haritası	4
HÜSEYİN AKIN	
Bıraktığımız Yerdeki Deniz	5
MEHMET MORTAŞ	
Gözlerimde Ayışığı	6
ORHAN TEPEBAŞ	
Bir Melankoli Sonrası	6
ERKAN ALTILAR	
İntihar	7
MEHMET NARLI	
1950 Sonrası Türk Şiiri	8
DİLAVER CEBECİ	
Hüzn-i Tahattur	11
ÖNER ÖZCAN	
Hasretim Kefen Rengi	11
FATİH OKUMUŞ	
Nurullah Genç'le	12
NURULLAH ULUTAŞ	
Adımlarım Eylül Yüklü	13
OLCAY YAZICI	
Şiir Bir Sığınaktır	14
MAHMUT YAVUZ	
Duvarın Öte Yanı	15
M. ÖNAL MENGÜŞOĞLU	
Gül Ömründen Uzun Süren Savaş	16
MUSTAFA AYYILDIZ	
Ölümler Ölmekte	18
M. EMİN ALPER	
Uyanmak Bir Kavgaya	18
SÜLEYMAN PEKİN	
Hıta	19
SEYFULLAH FATİH	
Sabahlar Antik Kederler Gibi	19
CEVAT AKKANAT	
Şiirin İpek Sesi XIII	20
MEHMET AYCI	
Çeşmeler Anlıyor En Fazla Bizi	22
ERCAN SAĞLAM	
Çağrı	24

ŞİİR

Şiir doğarken eteklerini savurarak ateşe koşmalı me-
cusi kesişleri. Ateşe koşmalı kızları eteklerini savurarak
ve mahrem yerlerini serinletmek için girer gibi
ateşgedeye doğurmalılar şiiri. Şiir okunurken deprem
olmalı, tomurcuklar ürpermeli dikenleri mukavim
çiçeklere çiğ düşmeli kuytu vadilere çiğ düşmeli.

Şiir okunurken kısraklar gem kırmalı, esrik
kişnemelerle çağırmalı tayları ve şiir yaşanınca
ırgalanmalı sema. Bilinen gün nöbetleri sarmalı
kadınları gebelik, aşerme ve denizler içi gibi demlen-
meli susuzluk.

Nice düş beyaz günah işlemesinler evde kalmış
kızları şiir yaşatmalı umudunu, çeyizini sandıklarda es-
kiten ebedi bakireler çocuk düşü görmeli rahibeler daha
çok meyletmeli günaha.

Papa istifa mektubunu yazmalı, imamlar kumsalla-
ra...

Şiir tacirlere işlememeli.

KİRAĞI

"ŞİİRİN YOLLARINDA" İKİNCİ YIL

STV'de haftada bir yayınlanan, yapımcılığını Sururi
Ballıcağ'ın, yönetmenliğini Mustafa Kartal'ın yaptığı
"Şiirin Yollarında" programı ikinci yılına girdi. Geçen
zaman zarfında yüzlerce şair kendi seslerinden şiirlerini
okudular. Şiir klipleri yapıldı, şiir kitapları ve dergiler
tanıtıldı. Şairlerin hayatından, sanatından özel kesitler
sunuldu. "Şiirin yollarında" ile ulaşılması gereken her-
kese ulaşıldı diyemeyiz ama bu ekip elinden geleni en
güzel şekilde yapıyor. Dileğimiz diğer TV. kanallarının
da böyle ciddi bir program yaparak en azından
kültürümüzün yabancı olduğu programların önüne
geçebilecek güzellikleri izleyicileriyle paylaşmaları.
"Şiirin Yollarında" ekibinin yollarının aydınlık olması di-
leklerimizle başarılar diliyoruz.

KİRAĞI

KADİFE

ikindi:

bir kaç sığırıcık

uzaklaştı çamın bellek yörüngesinden.

geride kaldı ağacın maddi iyiliği.

aydınlanmanın iffeti omzuma döküldü benim

konuş ey vadedilmiş gece kadını!

şu sevgi dallarının altında olsun

benim elime ver çocukluğumu.

bu siyah kadifeler ortasında

konuş olgunluğun kız kardeş!

kanımı doldur us yumuşaklığıyla.

nabzımı aşk soluğunun üstüne

yay.

salt mekanlardan

efsaneler bahçesinin saflığına uzan.

üzüm parıltısının fırsat kıyısında

konuş bedevi sözlü huri!

hüznümü deyişin uzak mansabında

arıt!

topyekun çorak kumsallarında tatsızlığın

geçerlik ver suyun gırtlığına.

sonra

dün geceden şirin kirpikliyi

dalgasız idrak çimlerine

ser.

Kırağı Şiir Dergisi • Kırk beş günde bir çıkar • Sahibi ve yazı İşleri Müdürü: Cengiz Coşkun • Genel Yayın Yönetmeni: Tayyib Atmaca • Yayın Koordinatörü: Mehmet Durmaz • Yıllık Abone: 400.000.-TL. • Posta Çeki Hesap Numarası: Tayyib Atmaca 507532 • Okuyucusuna gönderilir. • Gelen her mektup cevaplandırılır • Gönderdiğiniz her mektup için iki mektup pulu göndermeniz rica olunur. • Yazışma Adresi: P.K. 50 Osmaniye / Adana • Telefonlar C.C:(0364) 2122997 Ev: T.A: 812 72 56 Ev: M.D.: 822 17 68 • Grafik Düzenleme : HEDEF YAYINCILIK A.Ş. Tlf : (0364) 2122997 • Baskı: ABC Matbaacılık / Ankara • Dizgi: Vedat KARABOYA

SİTEMİM O UZUN GİDİŞİNE

Bir akşam yangınında
Bütün çiçeklerim soldu
Yasemin, su dök
Çiçeklerim kurudu.

Ne uzun düşlerimiz
Ne serin gülüşlerimiz vardı
Senin maviye
Benim kahverengiye doymadığımız günler
Çarçabuk tükendi
İklimin iklimimi terketti
Ardımızda tüyden bebekler
Ellerimiz gerçetti

Yasemin, gülümse!
Fotoğrafın çekildi.

Yaşar BEDRİ

ÇERÇİ

çocuk gülücükleri bekler yolunu
damla sakızı, mızıka, karamelâ
karlı dağın selâmını taşır paslı tabakası
zifiri parmak ucunda tütün sarar gibi
kıvrak ve devrik bir horonun imâsı

seferberlikte muhacir çıkmış
om'zunda postunu kurutmamış oğlak
mahsur kalmış anacığı bozgun la
siyah pelerinli kötü adamlar
tütün çiğner, nârâ atar

yağmur ve karanlık/kısılmış gaz lâmbasını
yorgun tayların çektiği fayton
biraz yayla yolları, biraz sıksara
vargel çiçekleri çığlık çığlığa
karışınca yanık bir ağasar türküsüne

Şairin, yakında yayınlanacak
"ÖLÜM DAĞLARA OĞUL BIRAKINCA"
adlı kitabından.

ŞİİR HARİTASI

Kainatın merkezinde olduğu gibi edebiyatın dolayısıyla şiirin merkezinde de insan vardır. İnsan, bulunduğu bu noktada elbette kendinden ibaret değildir. Onu kuşatan fiziki ve sosyal bir çevre vardır. Üç boyutu olan bir zaman, sınırlarını tam çizemediği bir mekan vardır. Bu yüzden insanı kuşatan gerçeklik, bu noktada metafizik bir boyut da kazanır. Böyle olunca mesela hayat, doğumla başlayıp ölümle biten bir süreç değildir. Bu olayların daha geriye ve daha ileriye gidecek boyutları vardır.

Şiir, insanı işte böyle geniş bir çevre gerçeği içinde ele alır ve mânâlandırmaya çalışır. Böylece şair de, bütün bunların kavranabilmesi için önümüze geniş bir harita açar. Bu, hem fiziki hem de metafizik bir haritadır. Şiirde kullanılan her kelime, her kavram birer işaret taşıdır. İşaretlenen ve keşfi gereken merkez noktalarıdır. Bu taşlara bakarak, onların ifade ettikleri gerçekleri yoklayarak buluruz zaman ve mekan içindeki ve dışındaki yolumuzu. Kelimelerin derin anlam kuyuları, bizi içlerine çeker. Varoluşun, tarihin, coğrafyanın, kültürün, medeniyetin bilgileri seziş yoluyla bir bir kavranmaya başlar.

Şiirdeki semboller, bizi önce kendi içimizde bir yolculuğa çıkartır. Zira, insan, kendisini kuşatan fiziki ve sosyal gerçeklikten bunalmıştır. Bu anlamda şiir, önceleri bir kaçış yoludur belki. Şiirin hayal unsurları bizi bu anlamda kaçışın büyüüne kaptırır. Ama bu yolculuğun bir de gerektiği şekilde sonuçlandığını düşünelim. İşte o zaman, yolculuk önce dışa zaman ve mekana ardından bunların ötesine doğru gelişir. Gözlerimizi kapayıp açtıktan sonra gördüğümüz dünya artık başka dünyadır. Çünkü biz değişmişizdir. Değişen, elbette her şeyi sıradanlıklarının dışında görecektir. Bu imkanlara ulaşıncaya varolan her şey, bir bilgiye dönüşür. Fakat bu bilgi asla malumat olmayıp seziş yoluyla elde edilen hakikatın bilgisidir. Bu bilgiye sahip olmuşsak tarih, coğrafya, kültür, medeniyet gerçekleri de ayrı birer mahiyet kazanırlar. Bu kazanımların arifane bir özellik taşıdıkları da muhakkaktır.

Şairlerde bilgelik vasfı görmemiz bundandır. Bilge, misyonu gereği bizi sarsar, uyandırır, hafızamızı harekete geçirir, unuttuklarımızı hatırlatır. Ruhi açlık başlatır, fiziki olan ve olmayan enerjimizi harekete geçirir. Yeryüzünde bizi sorumlu kılar, farklı duyuş ve davranışların sahibi kılar. İşte bütün bunların olabilmesi, şairin açtığı haritanın özelliklerine bağlıdır. Şair bizi inandırmadan önce inanacak ki biz de inanalım. Şiirin içtenlik vasfı bu noktada önem kazanır. Bu gerçekleşirse ruh, teslimiyet sularındandır artık. Yeri gelirse elbette ki direnişi de dillendirir. Artık her şey, olması gerektiği gibi olur.

Şiirde her kelime bir işaret taşıdır demiştik. Dolayısıyla her kelime gerektiğinde yüreğimizde yaralar açar, gerektiğinde bunların merhemi olur. Böylece önümüze düşer. Hele dil ve anlatımı da bilgisiyle bütünleşmişse önümüzde bir ışık olur. Her taşın olduğu yerde durdurur, düşündürür. Bir yanda kurumuş bir ağacın yüzünde gizli bir tarihi seyrederken, öte yanda her bir motif bizi tarihin arka planını görmeye götürür. Böylece diyelimki önümüzde Yunus'la gönül haritaları, Akif'le cemiyet, Yahya Kemal'le tarih, Necip Fazıl'la metafizik haritalar açılır.

Bu anlamda bize eğer o noktaya gelebilmişsek şiirin öğrettiğini ne tarih kitabı öğretebilir, ne coğrafya kitabı. Şiirin bilgisi bizim öyle derin bir kuyumuzda birikir ki, gerektiğinde bütün kitaplar bunun üzerine bina edilir. Bir toplumun bütün serüveni şiirinden, şarkısından, türküsünden çıkarılabilir. Ama bir çile ister, nazlıdır şiirin yapısı. Çileyi göze alamayana yüzünü göstermeyen dilber gibidir. Burada aşk yetmez, sabır da gerekir. Her şeye rağmen, insanın aradığı da budur zaten. Dolayısıyla her şiir okuyucusu, bir tür arayıcıdır. Kendini aramaktadır insan. Bütün olumsuzluklara rağmen, şiirin yazarlar ve okuyanlar nezdinde hâlâ itibar görüyor olması bundandır. Şiir hep olacaktır, insan olduğu sürece ve şiirde insan, insanlığıyla yüzleşmektedir. İyi şiirin açtığı kapı, bizi ister ümide ister ıstıraba götürsün netice değişmeyecektir. Netice ebediliktir. Ebedilik kapısı önünde şiir haritası derinden bakılırsa işaret taşlarıyla yolumuzu aydınlatılabilir. Söz de öyle bir noktada hikmete dönüşür elbet.

Kalp de mutmain bir gönüle.

BIRAKTIĞIMIZ YERDEKİ DENİZ

İkbal'e

Görür görmez denizi
Ayuçlarında tuz koynunda yosun
Eski bir hırsız gibi
İzini sürükleyen
Umarsız dalgaların
Peşinden ağlıyorsun

Görür görmez denizi
Elini bıraktığım yerde
Bir imge düşüyor
Çılgılık alevlerine
Denizin karardığı yere
Bir sancı düşüyor
Güneşler doluşuyor ellerine
Gün güneşle üşüyor...

Görür görmez denizi
"Kum yutan kalabalık"
Ha sandalcı ha sandal
Ha balıkçı ha balık
Karıştı bir dalgaya
Bir çocuk bakışında
Eridi kaldı sular
Görür görmez denizi
Son verdiler kavgaya

Görür görmez denizi
Yüzlerin bencil bir ırmak
Ne çok gözlerin vardı
Dört nala koştu atlar
Martıların peşinden
Görür görmez denizi
Biri bir kibrit çaktı
Tutuştı kaldı perde

Hâlâ durur mu bilmem
Deniz bıraktığımız yerde

GÖZLERİMDE AY IŞIĞI

Ay(şe) gül'e

Dağların yelpazesi poyrazlar
bütün baharların çiçeklerini
gizlice çalıp,
ıtır kokulu güzeli sunar yüreğime
sunarda;
dağlar titrer
gökyüzü utanır.
Gözlerimde ay ışığı savrulur -
bembeyaz bulutlar gezinir
tenimde.
Gülüşüne yakın mekanlara
bir serinlik girdabı gibi
düşer
içindeki bütün sevgini
parsellerim.
saatler billurlaşıp
seraplaşır yalnızlığım gittikçe
uzun gölgeliklere bırakır kendini
Yaz ıtır kokusuna
mevsimler sevgimize.

Orhan TEPEBAŞ

BİR MELANKOLİ SONRASI

bir bebek cezbesini avazlamak değilse
dudağımıza defalarca değdirdiğimiz
zehir dolu taşlar değil midir hayat

bir yanım incir kökü, bal süzer topraktan
bir yanım zakkum zehir
gözlerimizin içinde kendini kıyıya vurmuş
yağmur gemileri
alıp günahlarımızı
derede bir çakıl olsam
yıkansam... yıkansam

İNTİHAR

Bakraç bakraç hüznün içtim gözlerinin neminden
 Yokluğunun buğusu ağlayarak çöktü üstüme
 Siyan mermerden yontulmuş ağır yokluğun...
 Üşür sensizliğe alışmamış güneş ruhum
 Nefretinin şevkinden doldururum ruhumu.
 Yüreğimde bir ayaz
 Sen ayazda güneşlenen kızıl güllerin perisi
 Çiğ damlaları düşer sana uzanan ellerime
 Bir sihir
 Bir büyü
 Ellerim kanatlı ak atlar
 Yeşil faytonlar katar katar bağrında göğün
 İçinde sana mahpus yüreğim.
 Şehirler karanlığın senfonisini anlatır sana
 Ben dağlar ardında yalnız
 Yüreğimde mavi deniz, yakamoz renkler
 Ellerimde azade çiçeklerden bir demet
 İlahi sese gönül vermiş dilim.
 Batı limanının karanlığında sen bir parça taş
 Saçların demir atmış kirli deniz diplerine.
 Boynunda medeniyetin koca koca halatları,
 Elbisen lime lime
 Kurşuni duygular sızdırmaz güneşi içine.
 Duygu harmanıdır bu
 Hasatta gözler yaşlı.
 Taze gelin geldin kentin kara bağrına
 Kurbanlık koyun kesilir bakire yatağında günahsız.
 Devşirilir sevaplar günaha
 Sevgiler gerilmiş çarmlıha sallanır ipler.
 Serçelerin yurdu nerede, nerde koca çınarlar?
 Mabetler yaslı, kapıları demir sürgülü
 İlahi davet kaybolur kalabalık adım atışlarında.
 Kırık bir çan sesi yalnızlığına çağırır.
 Antik bir taş sokakta heykeller kazılmış mermere
 Zehirli sarmaşıklar dizboyu
 Günah şaha kalkmış, boynunda sallanan tasma
 Çaresiz kaybolursun medeni kurtlar pazarında
 Çıkmaza vurur umutlar
 Anıtlar diz çöktürür, secdeye getirir seni.
 Batı limanının karanlığında sen bir parça taş
 Saçların demir atmış kirli deniz diplerine
 Boynunda medeniyetin koca koca halatları
 Son buluş
 Son çaren İNTİHAR...

1950 SONRASI TÜRK ŞİİRİ

Hisarcılar

Hisar Gurubu, 1950'lerden sonraki halkçılık, toplumculuk, modernlik arayışlarına karşı duran, Yahya Kemal, Ahmet Hamdi Tanpınar çizgisini devam ettirmek isteyen bir şiir hareketi olarak görüldü. Bu gurup, dildeki tasfiye anlayışına, şiire giren günlük yaşantıya ve ideolojiye karşı çıkıyor, yenilik olacaksa bunun Batıyı taklit ederek değil, geleneği devam ettirmekle olacağını söylüyordu. Yahya Kemal'in: "Ne harabî ne harabatıym/ Kökü mâzide olan âtiyim" şeklindeki mısraları, Hisar gurubunun poetikasında önemli bir yer alıyordu.

Mart 1950'de yayın hayatına başlayan bu dergide yazan İlhan Geçer, Mehmet Çınarlı, Gültekin Samanoğlu, Mustafa Necati Karaer, Fikret Sezgin, Hasan İzzet Arolat gibi şairler, eskinin hoyratça eleştirilmesine içerliyorlar; şiir konularının bayağılaşmasına, kadının "Mehlika Sultan"dan, "Vesikalı Yâr"e kadar düşürülmesine tahammül edemiyorlardı. Hisarcılar'a göre Orhan Veli takımı, eskiyi yıkmış ama yerine yenilik değil, hiç bir estetik disiplini olmayan, rastgele söyleyişler getirmiş; konuları basitleştirmiş, şiirdeki ahengi, musikiyi yok etmiştir.

İkinci Yeniciler de Garip gibi, milli bir karakter taşımamaktadırlar. Onların çiğ realizminden kaçarken, anlamsıza düşmüşlerdir. Halbuki sanatçı bağımsız olmalı, şiirini ideolojilere alet etmemeli idi. Sanatçı, milli değerleri, yüksek duyguları terennüm etmeli, bunu yaparken milletin dilini bozmamalıydı. Hisarcıların, buna benzer görüşleri, daha çok Mehmet Çınarlı, Munis Faik Ozansoy, Mehmet Kaplan tarafından kaleme alınıyordu.

Hisar Gurubu, Haşim, Yahya Kemal ve Tanpınar şiirine duyduğu yakınlık kadar olmasa bile, Cumhuriyetten sonraki "memleketçi edebiyata" da yakınlık duyuyordu.

Ahmet Kabaklı, Hisar'ın 38. sayısında yayımlanan Hisarcılar'ın görüşlerini şu şekilde özetlemektedir:

1. Sanatçı bağımsız olmalıdır. Çünkü bir doktrine angaje olmak sanata ihanettir.

2. Milli olmayan sanatın sınırlarımızı aşacağı düşünülemez. Her edebiyatın milli şekilleri ve görüşleri vardır. Yenilik bunların geliştirilmesidir.

3. Sanatçının dili yaşayan dildir. Hisar dilin sadeleşmesini istemekte, tasfiyelere karşı çıkmaktadır. (KABAKLI, 1991, s.271)

Hisar Gurubu'nun, ideolojiyi şiirden ayırmak, şairi bağımsız olarak görmek isteği, gerçekten şiir adına bir "aklı başındalık" olarak görülebilir. Nitekim şiirle ideoloji bağıını iyi kuramayan bir çok şairin 1970'lerde slogana düştüğü, şiiri bir "söylev"e düşürdüğü görüldü. Mehmet Çınarlı "şiiri çiğ bir realizme sürükleyenler günlük dert ve sıkıntıların basit birer bilançosu haline getirenler, memleket sanatından çok, Marksizm'e hizmet ediyorlardı. Bir ağızdan yapılan aşağı tabaka edebiyatı, yoksullukların, haksızlıkların, çirkinliklerin, kinlerin, hasetlerin büyütle büyütülüp şiir diye ortaya sürülmesi, kolay şöret kazanmak, yeni görünmek hevesi kadar, toplumu, marksist bir düzene götürmek için yapılan yeraltı çalışmalarına destek olmak maksadında taşıyordu," (ÇINARLI 1988,s45) derken, Garip Akımı'nı ideolojik bir şiir olarak gösteriyordu; İkinci Yeni'yi de, Garip'in çiğ realizmine karşı çıktığı halde Marksizm'e karşı çıkmamakla suçluyordu.

Hisarcıların tenkitleri, Toplumcu kuşağa da uzanıyordu. Marksist ideolojinin, toplumculuk olarak yansıtılmasına da karşı çıkıyorlardı Hisarcılar. Bu toplumcular, halk için yazdıklarını söylüyorlardı ama, kullandıkları dil halkın dili değildi. Halkı sevdiklerini söylüyorlardı ama, halkın geçmişine, geleneklerine, inançlarına saygı duymuyorlardı. Halkımızın inceliklerine kulak asmıyorlardı. "Bakılması gereken bağlara elinde makasla değil, baltayla" gidiyorlardı. Bu yüzden, geniş halk kitlelerini değil, "Toplum düzenini temelinden yıkmak isteyen ihtilalci sosyalistleri Anadolu gerçeğinden habersiz kaldırım züppelerini etkiliyorlardı." (ÇINARLI, 1988, s28)

Hisar Gurubu, Garip'in, İkinci Yeni'nin, Toplumcuların, yerli olmadıklarını söylemekle isabet ediyordu. Şiirin, ideolojiden farklı bir faaliyet olduğunu, şairin bağımsız olması gerektiğini düşünmekle de aynı isabeti gösteriyordu. Ama bu isabetli görüşlere ulaşırken, Cumhuriyet Türkiye'sinin resmi ideolojisi üzerinde durmamakla, kurulmakta olan kurumsal düzenin toplumun bünyesine uyup uymayacağını düşünmemekle, çok partili hayata geçişin,

memlekette oluşturduğu siyasi ve toplumsal çalkantıları analiz etmemekle, gelenekten kopuşun, söz konusu akımlardan önce nasıl ve nereden başladığını açıklamamakla bu isabetli görüşlerini dayanaksız bırakıyorlardı.

Hisar Gurubu, bir ideolojinin rüzgarıyla şiirler yazan veya bir ideolojinin içinden gelen şairlerden oluşmuyordu. Fakat bu durum, bu şairlerin, herhangi bir ideolojiden tamamen uzak olduklarını gösteren eksiksiz bir delil değildir. Bu şairlerin ideolojisi, yeni Türkiye'nin ideolojisi idi. Kendine has bir felsefesi, bilimsel bir alt yapısı olmasa da yeni devletin "muasırlaşmak" (Avrupalılaşmak) ideolojisi üzerine kurulup geliştiğini söylemek mümkündür. Atatürk'ün sınırlarını çizdiği devlet anlayışı, temellerini attığı kurumlar, bu ideolojinin ürünleri idi. İşte Hisar Gurubu'nu bu resmi ideoloji içerisinde mütalaa etmek yanlış olmayacaktır. Denilebilir ki, bu şairler, resmi ideolojiyi benimseyebilirler ama şiirlerini bu ideolojinin emrine vermediler. Ama şunu da söylemek mümkündür: Eğer resmi ideolojiden herhangi bir rahatsızlık duysalardı, bunun şiirlerine yansımaması düşünülemezdi.

Ayrıca Hisarcılar'ın, ideolojinin yerine neyi koydukları da tam anlaşılmıyordu. Evet Garip, yakıp yıkıyordu ama, Hisarcılar da, "hiç olmazsa şu kalsın" demekten öteye geçemiyorlardı.

Ahmet Kabaklı, Hisar'ın yeniliği ve yeniyi Batı'da ortaya çıkan bir takım şekil ve dünya görüşlerinin taklidinde arayan tutumlara karşı olduğunu, "kendine dönüş", "özünü arayış" olarak ifade edilen şiirden yana olduğunu söyler. (KABAKLI 1991, s271) Hisar şairleri, her fırsatta, "yeni"nin, öz kültürümüzden kopma manasına gelmemesi gerektiğini vurguluyorlardı. "Başka milletlerin ortaya getirdikleri sanat ürünlerini taklit veya kopya ederek sanat yapılamazdı. Bu taklitçilik o kadar ileri gitmişti ki, bizde ün yapmış veya yapmakta olan bazı şairlerin yabancı memleketlerdeki hangi şairin gölgesi oldukları, mısra mısra, kelime kelime tesbit edilebilirdi" (ŞEN, 1995, -A s11)

Modern akımlar "evrensel"den söz ediyorlardı ama milli olmayan sanatın evrensel olmasına da imkan yoktu. Mehmet Çınarlı, 1953'te yazdığı "Günün Adamı ve Yenilik" başlıklı yazısında şöyle tenkit ediyordu "yenici"leri: "Bir yenidir tutturulmuş gidiyor. Avrupa'da birisi bir sanat eseri ortaya koyar, o yenidir. Onu bizden birisi adapte ve kopya eder; o da yenidir. Bu adapte ve kopyayı yüzlerce kişi taklit eder; onlarda yenidir. Allah'ım, bu ne kadar ucuz yenilik!" (ÇINARLI 1988, s79) Halbuki bunlar yeni olamazlardı. Çünkü kendilerinden doğan bir şey değildi bu yaptıkları.

Suut Kemal Yetkin de yazıları ile özellikle İkinci Yeni'yi tenkitleri ile Hisar Gurubu'na yardımcı oluyordu. Mesala İkinci Yeni şairlerinin, Georges Hunget'nin "Anthoolige Poetique De Sürrealisme" adlı eserini taklit ettiklerini söylüyordu. (YETKİN 1965, s16)

Hisarcılar'ın, bu "taklitçi yenilik" in yanısıra tenkit ettikleri bir durum da, modern akımların geleneğe karşı aldıkları tavidir. Garip Şiiri geleneğin bütün değerlerini reddediyordu, bugüne kadar ki şiir zevkini, "köhnemiş zevk" olarak ifade ediyordu. Vezni, kafiye, sanatları reddetmesi aslına bakılırsa, bunlara sinmiş olan ruhu da reddetmekti. İkinci Yeni ise, geleneği reddeden bir havaya girmese bile, geleneğin formel unsurlarını ve ruhunu yansıtmaktan uzaktı. Ayrıca "şiirin Birinci Yeni, İkinci Yeni gibi adlarla adlandırılması hatalı idi. Şiirde birinci -ikinci yeni değil, "yeni ve güzel" vardı. Sonra her düzen mutlaka yeni de değildi. (GEÇER 1964, s15)

Bütün bu yenilik anlayışlarındaki tutarsızlıklar, gelenekten kopmalar, Hisarcılar'ı, geleneğin kucağına itiyordu. Onların "gelenekçi" olarak anılmasının asıl sebebi buydu. Recaizade'lerin karşısında, Muallim Naci, Servet-i Fünun karşısında Malumat Dergisi'nin çevresi ne durumda ise, bir bakıma Cumhuriyet'ten sonraki "modern akımlar karşısında da Hisarcılar aynı durumdaydı. Fakat Hisar'ın, bu yeni akımlar karşısında, geleneğin fikir ve inanç boyutunu derinlikli olarak yazılarında ele aldıklarını ve geliştirdiklerini söylemek zordur. Hisar Şiiri hakkındaki araştırmasında Cafer Şen'de bunu ifade ediyor. Fakat Hisar şairlerinin teoride olmasa da, pratikte başarılı olduklarını ve yeni akımların karşısında "görkemle" durduklarını ilave ediyor. (ŞEN 1995-B, s.11)

Mehmet Çınarlı "gelenek bir şekil ve görünüşten mi ibarettir? Şüphesiz ki hayır. Gelenek şekilden ziyade ruhta, tavır ve edadadır. Geleneğe uygun şiirleri ancak geçmiş şiirlerimizi, geçmiş şairlerimizi iyice okuyup hazmetmiş, onları sevmiş, benimsemiş şairler yazabilir," (ÇINARLI 1974, s12) diyerek doğru tespitlerde bulunuyordu. Gerçekten şekilden ziyade geleneğin ruhu önemli idi. Orjinal ve yeni olmak, geleneğin ruhunu anlamak, bir başka deyişle o ruhun sırrını keşfetmekle mümkündür. Tespitler doğrudur ama, ortaya konan şiir veya görüşler bu tespitleri güçlendirecek, inandırıcı kılacak selabeti göstermiyordu. Şiirlerden ve yazılardan hareket ettiğimizde ancak geleneğin bazı şekillerini ve temalarını bulabiliyordunuz. Halbuki gelenek, kendisinden sonra gelenlere kendi şekillerini, temalarını teklif etmez. Onların kendi şekillerini,

kendi ruhunu bulmaları için, geleneğin birikimlerini yoklamalarını, tahlil etmelerini ister. Mehmet Çetin, antolojisinde "Hisar şairlerinin çoğu ne yazık ki geleneksel olanı yeniden üretebilmekten çok, geleneksel olanın içinde kaldılar; bir anlamda gelenek, Hisar şairleri için, tüketilen bir ata mirası görünümünden kurtulamadı." (ÇETİN 1991, s23) derken, Hisarcılar'ın geleneğe bağlı kalınarak da yeni olunabilir" şeklindeki görüşlerini gerçekleştiremediklerini anlatmak ister.

Düşündürücü bir başka konu da şuydu: Tanzimat'la çözülmeye başlayan Osmanlı kültürü, Cumhuriyet'le birlikte artık tamamen reddediliyordu. Kültür akışını durduran harf ikilabının yanısıra, geliştirilen kurumlar da Osmanlı ruhunun anlaşılması imkansızlaştırılıyordu. Bütün bunlar ortada iken, Hisar'ın hangi gelenekten söz ettiği, o geleneğin nelerini yaşamak istediği çok net değildi. Geleneğin terkiye getirdikleri eleştiriler de kısa kalıyordu. Çünkü sadece Garip şiiri, İkinci Yeni ve daha sonraları Toplumcular eleştiriliyordu. Daha önce ki Yedi Meşaleciler, Beş Hececiler eleştirilmiyordu. Bu yüzden bu tavırlarını şöyle yorumlamak daha tutarlı olacaktır: Hisarcılar "gelenek" derken, bütün bir Osmanlı kültürünün değil, daha çok meycudun korunmasını istiyorlardı. O yıllarda geleneği kaldığı yerden yeni bir ruhla diriltmeye çalışan Sezai Karakoç'la Hisarcılar'ın aynı çizgide yer almaması enteresandı.

Hisar şairlerinin, yeni akımlarda (Garip-İkinci Yeni) tenkit ettikleri bir konu da, bu akımların dil tutumlarıydı. "Hisarcılar, olduğu kadar arı ve duru bir Türkçe ile yazmaya önem vermekle birlikte, dilde tasfiyeciliğin, kelimelerde ırk ayrımı yapmadan karşısına çıkıyor, dilimize yerleşmiş, Türk hançeresine uydurulmuş diğer dillerden alınma kelimeleri, Türkçe değildir diye dilden atmanın, bir yandan dili fakirleştireceğini, öte yandan kütüphaneler dolusu Türkçe eseri okunmaz, anlaşılmaz bir hale getireceğini görüyor, göstermeye çalışıyorlardı." (ŞEN 1995-C, s11) Hisarcılar'ın, Öztürkçeciler karşısında takındıkları tavrı anlamak ve olumlu yönde değerlendirmek mümkündür. Çünkü dil milletin hafızasıdır; zihni ve edebi gelişmişliğinin göstergesidir. Bir kelimenin, sadece bir nesnenin veya bir kavramın adı olduğu söylenemez. Bir kelime tarihin, inancın, geleneklerin birbiri ile bağlarının işaretlerini taşır, birikimlerini yansıtır. Böyle işaretler taşıyan bir kelimenin, herhangi bir kuruma uymuyor diye Türkçe sayılmaması ve

dilin dışına itilmek istenmesi elbette sadece "Türkçecilik"le açıklanamaz. Bu tutumun, kültürü reddeden boyutları vardır. Elbette Hisar'ın buna karşı durması gerekiyordu. Fakat sanıldığı gibi "dildeki tasfiyecilik", kendi başına ve sadece sözcükle ilgili bir keyfiyet değildi. Bu tutumun, harf inkılabı ile , yeni kurumlarla, yeni hedeflerle ilgisini hesaba katmamak büyük bir eksiklikti. Bu eksikliği şiir adına Hisar'ın hesabına yazmak yanlış olmayacaktır. İlhan Geçer, "Türk gramer ve sentaksı alt üst oldu" (GEÇER 1964, s15) diyordu ama alt üst olan sadece Türkçe değildi. İşte Hisar'ın çelişkilerinden biri buydu. Alt üst olmuş diğer alanlarla fazla ilgilenmiyordu. Dili alt üst edenin aslında temelleri çok önceden atılmış olan bir düşünce olduğunu düşünmek istemiyordu. İşin doğrusu böyle bir eksik davranış, onların iddia ettikleri "gelenekçilik" konusunda ilerlemelerini derin ve orjinal yenilikler hazırlamalarını engelliyordu. Gelenek ve dil anlayışları adeta, Yahya Kemal'le Ahmet Hamdi Tanpınar, Cahit Sıtkı ile Ahmet Muhip Dranas arasında sıkışmış gibiydi.

Hisar, uzun yıllar yayın hayatını sürdüren bir dergi idi. 16 Mart 1950'de çıkan dergi, 1957'ye kadar istikrarlı olarak çıktı. 1964 yılında tekrar yayın hayatına başlayan dergi bu sefer ki yayını 1980'e kadar devam ettirmiştir. Bu uzun süre içinde dergide şiir yayınlayan bütün şairlerin aynı görüşleri paylaştıklarını söylemek yanlış olur. Bu dergide şiir yazarların ortaklıklarını tesbit etmek gerekirse, şunları söylemek mümkündür:

- 1- Yaşayan Türkçe konusunda titizlik gösteriyorlardı.
- 2- Fiziki ve dini estetikten çok, kozmik ve aşk estetiğine yönelmişlerdi.
- 3- Şiirin teorisi üzerine fazlaca eğilmiş değillerdi.

Bu ortaklıkları bulunan şairlerin Hisar'dan şiir yayınladıkları dergi, Türk Edebiyatı Dergisi oldu.

KAYNAKLAR:

ÇETİN, MEHMET 199.ncu Tanzimattan Bugüne Türk Şiiri Antolojisi, Birleşik Yayıncılık Ankara

ÇINARLI, MEHMET 1988 Halkımız ve Sanatımız, Kültür Bakanlığı Yayınları Ankara

GEÇER, İLHAN, 1964 Anlamsız Şiir dedikleri, Hisar, 122:12 İstanbul

KABAKLI, AHMET 1991 Türk Edebiyeti Tarihi, C.4 Tedev Yayınları İstanbul

ŞEN, CAFER, 1995 Hisar Şiiri Pratiğin Görkemi, Gündüz, 184:11, 186:11 Ankara

YETKİN, S.YETKİN 1965 Gene Şiir Üzerine Hisar 17:16-18 İstanbul

HÜZN-İ TAHATTUR

Nûri Doğan'a...

"Kanı ol güle gülerek geldiği demler şimdi

Ağlarım yâdına geldikçe gülüştüklerimiz"

Beyaz günler ve beyaz güller...

Diri kubbeler altında soluyup okşadıklarımız...

Osmâniyeli garip akşamları vururdu ara-sıra eşkiye...

Hükmü başlayınca dağlarda karanlığın,

Söz yıldızlarıydı pırıl pırıl yaktıklarımız.

Bazan deli Bozlaklar eserdi başımızda poyraz gibi;

Hem dağlara hem devlere benzerdik.

Ulu ırmaklar geçerdi ayaklarımızın ucundan.

Zamanı bir gümüş ibriğin lülesinden süzerdik;

Çimilesi sulardı elâ tebessümlerle baktıklarımız.

Eski kıyıamları bestelerdik sessizce;

Denizler kurşundan elbiseler giyende.

İpek yolu avuçlarımızda bittiği zaman,

Toprağın nefesi yapraklara değende,

Pamuk yığını bulutlardı süzülüp çıktıklarımız.

Beyaz günler ve beyaz güller

İnce huzmelerle saçlarımızda raks ederdi.

Kan terleyen atlar gelirdi geçmişten,

Geleceğe yöğrük ulaklar giderdi,

Hüzünlü efsaneler miydi o yollarda bıraktıklarımız?

Öner ÖZCAN

HASRETİM KEFEN RENGİ

Cismin takıldı gözüme

Göz bebeğim.

Kirpiğim arasında

Gözyaşım kan.

Toprak nemlendi kanımla

Sana hasretim.

Gün vurdu filizlendi

Hasretim kefen rengi.

NURULLAH GENÇ'LE "ŞİİR ÜZERİNE..."

1- Şiir hayatınızın neresinde? Şahsiyetinizin neresinde? "Şair" sıfatından memnun musunuz? Bu sıfat öğretim üyesi, yazar, romancı gibi öteki sıfatlarınız arasında hangi sırada yer alıyor? Şiiri bir hobi olarak mı görüyorsunuz, yoksa hayatın vazgeçilmez bir unsuru mu sayıyorsunuz?

Şiir hayatımın her anında değil şüphesiz. Tamamı kaplayan bir özelliği de yok. Ancak hayatımın öyle anları var ki, kalan kısmının sahip olamadığı bir duygu, fikir ve deruni reaksiyon yoğunluğuna sahip. Hayatımın kelimeler aracılığıyla, resme, musikiye ve normal ötesi bir duyarlığa dönüştüğü şiir, böyle anların nihayetinde varlık buluyor. O benim hayatımın her yerine nüfuz edemiyor ama, ben onun tamamına hayatımla nüfuz ediyorum. Onda hayatımdan başkası yok.

Şahsiyetim bir tek kelimenin ekseninde döner durur: Onurlu. Hak, adalet, erdem, cömertlik v.s. gibi özelliklerin birbirleriyle kaynaşarak hep bu eksene yerleşmesinin gerektiği inancını taşıyorum. Şiirim de aksi bir karaktere sahip olması düşünülemez. O, şahsiyetimin tamamını kaplayan 'onur' ekseninde yaşamaya devam ediyor.

"Şair" sıfatından elbette ki, memnunum! Ancak bu memnuniyetin devamı, mevcut çizgimin devamına ve daha da güzelleşmesine bağlıdır. Her vadide şaşkın şaşkın gezerek değil, zulme uğradığı için şiir söylemek. İşte bu beni çok memnun ediyor. "Şair" sıfatı, diğer bütün sıfatlarımın içinde ilk sırada yer alıyor. O bütün programlarımı altüst ederek beni pençesine alabiliyor. Diğer sıfatlarım için hesaplar yapabildiğim halde, şiir için asla hesap yapamıyorum. O hesap dışı ve bu nedenle hep ilk sırada.

Şiir bir hobi değildir. Şiirle hobi olarak ilgilenmek, boş zamanlarda şiir yazmak anlamına gelir. Oysa şiirin böyle bir acziyeti yoktur. Yani boş zamanlarda elinize geçecek kadar zayıf değildir.

Şiiri hayatımın vazgeçilmez bir unsuru olarak değerlendirmem de mümkün değildir. Çünkü ondan vazgeçmek, ya da vazgeçmemek alternatif tercih şanslarına sahip değilim. O var ve benimle, ölene kadar da olacak. Onu bütün boyutlarıyla içime yerleştirilmiş bir güç olarak hissediyorum. Kalbinizden, ya da beyninizden vazgeçebirmisiniz?

2- a) Şiir hayatı renklendiren, hayata güzellik katan birşey.

b) Şiir hayatı anlamlı kılan şeyler arasında...

c) Şiir hayatımda önem verdiğim, ciddiye aldığım, istesem de kurtulamayacağım, ama seveerek, isteyerek, sarıldığım bir kendimi ifade biçimi.

d) Şiir hayatın gayesi, belki kendisi...

Yukarıdaki değerlendirmelerden hangisi, ya da

hangileri sizin için daha çok geçerli? Şiirin alanı, vazifesi, sınırı nedir, ne olmalı size göre?

Son şık hariç, ilk üç şık için "tartışmasız öyledir" diyebilirim. Son şikka gelince, bunun şiirin maksadını aşan bir hâl olacağını düşünüyorum. Çünkü şiir hayatın gayesi olmaktan çok, gayeye ulaştıran sanatkârâne bir duyustur. Asıl gaye, Vareden'i tasdik ve ona kul olmaktır. İbadet etmektir. Şiir bu yolda, hem Vareden'in varlığını tasdik eden, hem de O'na estetik bir biçimde kulluk düşüncesini taşıyan bir karaktere sahip. Bu nedenle bazen, hayatın gayesi, belki de kendisi olarak görünmektedir. Nüansı ayırt etmek lazım.

3- Velud bir şairsiniz? Bu üretkenliğinizi daha çok, Hak vergisine, kabiliyete mi bağlamalıyız, yoksa çalışmaya, işçiliğe mi?

- Şiiri kolay mı yazarsınız, zor mu? Yazılışına göre kaç ayırabilirsiniz şiirinizi?

Velud şair olduğum hep söyleniyor. Üretkenliğimin arkasında asla bir zorlama yoktur. Bu durum tamamen bir yürek akıntısının neticesidir. Menemenlizâde Tahir'in dediği gibi: Yürekten akıp gelmeyen söz, şiir olmaz. Ancak işçiliğin olmaması durumunda, bu yürek akıntılarının nihai bir estetiğe kavuşması mümkün değildir. Şunu söylemek istiyorum: Hak vergisi olmadan, sırf işçilikle, kelimeleri yontarak, törpüleyerek şiir vücuda getirmek mümkün değildir. Böyle bir süreçle meydana gelen şey, kurgusal bir ucubeden, ya da temelinin önceki şiirlerde bulan kamufle bir taklitten başka şey olamaz.

Şiir yazarken tarifi zor sancılar çekerim. Şiir bittikten sonra bu sancılar bitmiş gibi görünür; aslında yüreğime gömülmüştür. Müsait bir zeminde yeniden ortaya çıkar, sanatını icra eder ve gömülür.

Şiir yazmak kolay değildir. Zordur; ancak bu zoru şair olan başarır. Şiir yazmak zordur; çünkü balözü misali, pek çok çiçekten devşirilir, yoğurulur, tatlandırılır ve kullanıma hazır hale getirilir. Bu kolay değildir.

Yazılışına göre şiiri tasnif etmem. Hangi konuda olursa olsun, şiir önce yüreğimde varolur, sonra dışarıya taşar ve kağıt üzerine yerleşir. Başka bir süreç söz konusu değildir.

4- Şiirden ne bekliyorsunuz? Şimdiye kadar beklentilerinizin ne kadarını elde ettiniz? Şiirde ulaşmak istediğiniz bir hedef var mı?

Şiirden hiç bir beklentim olmadı. Hiç bir hesabım olmadı. Şairliğimle ilgili olarak. Elde ettiğim herşey nasipden başkası değil. Tek bir hedefim var: İçimde oluşan şiir varlığını, en az üretim kaybıyla insanlığa aktarabilmek. Bunu başarabildiğimde bunu devam ettirebildiğimde yazdığım şiirler, ne tür beklentilerim olursa olsun, tamamını açacak sonuçlar getirecektir.

5-Şiir ne değildir?

ADIMLARIM EYLÜL YÜKLÜ

Bulutlar yazamadı aşkımı semâlara
Birkaç mısra düşürdüm gülüşen
yıldızlara...

Bu gece yürüyorum
karanlıklara SENSİZ
EYLÜL ritmindedir ayaklarım
En kahpe sokaklarda
Sitemkâr bakışım korkutur karanlığı
Beynimi zehirler
Hazırladıkça tiksindiğim
/Kapkara düşünceler...

Çakıl taşları ele verir büyümlü armoniyi
Bir de serin bir meltemin öptüğü serviler var
yürüyorum.
Gölgemle-iki kişi-
yürüyorum,
yıldızlara sundum
Bu gece gözbebeğimi...

yürüyorum.
Beynimin en ücrâ köşesine yazdım adını bu gece,
Kılıksızım, beşparasızım
Üstelik üşüyorum
Bir sigara dost olur çatlak dudaklarıma
Ve esrik bakışların...

Bir şeyden korkuyorum, kopuyorum bu gece
Kahrolası sevdan bitimsiz bir işkence
yürüyorum,

yürüyorum
SENİ ne çok sevdiğimi
yanaklarıma düşen iki damla yaş.
Bir de;
BEN BİLİYORUM!...

Şiir ticarî bir metâ değildir. Şiir sayıklama değildir.
şiir oyuncak değildir. Şiir heves kulvarında, faydacı
bir koşu, şöhrat merdivenlerini tırmanmak için
ayrıcalıklı bir enerji, hükümlan olmak için gürz
değildir.

Şiir borazan değildir, fısıltı da değildir. Her şeye
meydan okuyacak kadar cesur olmadığı gibi, korkak
da değildir.

Kısaca şiir, san'at kelimesinin bütün
çağrışımlarına sahip olmak mecburiyetindedir. Şiir

kaynakları, her yüreğin kazı yapabileceği bir zemin
değildir.

Şiir yazmak için allâme-i dücihan olmak gerekmez.
Ancak şiir ilimden gayrı değildir.

Şiir özeldir, geneli kuşatacak kabiliyette özeldir.
Ancak fildişi bir kuleden insanlığı seyredecek kadar
münferid değildir.

Ve şiir hafife alınmamalıdır. Çünkü kolay bir rakip
değildir.

ŞİİR BİR SİĞİNAKTIR

Ne şiirin sonundan söz etmek doğrudur, ne de şiirin şimdilerde yazıldığından. Şiir dün de vardır, bugün de var, yarın da var olacak... İnsan var oldukça, İsrail süra üfürmedikçe şiirin saati durmaz, duygunun rüzgarı dinmez. Olumsuz hükümler, genelin şiirden uzaklaşması manasında söylenmişse bir kerte doğruluk payı vardır. Ki şiir zaten hiç bir zaman "orta malı" olmamış, işportaya düşmemiştir. Çünkü şiir ince bir duyarlık ve sentimental bir gönül iklimi olduğu için, hiç bir zaman "büyük kalabalıklar" tarafından hakkı ile kavranmış, algılanmış değildir.

Dolayısı ile gözlem ve sosyolojik analiz ile şiirin sonundan bahsedilebilir? Ekranlarda, kürsü ve panayır meydanlarında yok diye mi? Siz, gecelerin sessizliği içerisinde ruhlar ve duygular dünyasının derûnî şöleni başladığında müstesna gönüllerin nereye ve neye sığındığını biliyor musunuz?

Şiir ne bir rock müziğidir, ne pop. Onun koşusu iç bir koşudur. Çıplak gözle görülmez Sancısız idrakler tarafından farkedilemez. Sessizliğin sesini duymayanlar, idrakini ve bütün duygularını dokunmatik olarak ayarlayan kuru kalabalıklar ve entel takılanlar bu mistik yankıyı tabi kii hissedemezler ve şiirin öldüğüne hükmederler. Oysa ölen şiir değil, onların duygularıdır... Ne demiş, bütün zamanların piri görklü Yunus Emre'miz; "ölür ise ten ölür canlar ölesi değil" İdraki, gündelik olanla, eşya ile oyalanabilen siğ insanı geniş ufuklara taşımak imkansız.

Bugüne gelirse, şiirimizin belli bir duraklamaya uğradığı ve sığılaştığı söylenebilir. Fakat bu hiç bir zaman genel bir çöküşün yok oluşun işareti sayılamaz. Şiir, kirlenmemiş kıyıları yozlaşmamış gönüllere sığınmış, ortamın durulmasını bekliyor. Mutlaka kırk ikinci yağmurları yağacak, mutlaka eleğim sağmalar yansıyacak ruh semamıza... Bu bir dinlenme ve yenileniş sürecidir. İlgisizliğin yüz kızartıcı kara kışından ürküp, kadir-kıymet bilir kalplere sığınan şiirin kardelenleri, mutlaka yeni bir iklimle yeşerip taze eşkinler verecektir...

Kötü örneklerle bakarak, şiir hakkında ümitsiz ve olumsuz bir hükme varmak doğru değil.

YERLİ OLMADAN EVRENSEL OLUNMAZ

Nedir şu sıkça sözü edilen evrensellik? Evrenselliğin çok çeşitli ve izafi tarifleri vardır. Bence evrensellik, insana dair olandır. İnsandan daha önemli bir evrensel varlık tanıyor musunuz? İnsan her yerde insandır ve insanı konu alan her sanat eseri evrenselidir. Bununla birlikte herkesin bildiği gerçek de şudur ki, "yerli olmadan evrensel olunmaz" Yazar /Şair önce kendisidir, sonra mensubu bulunduğu kültür kökünün bir filizi. Bu filizin açtığı çiçeğin kokusunu ve özelliğini uzak ülkelere taşıır edebiyat eseri, Shakespeare önce İngiliz, sonra evrenselidir. Goethe önce Alman, sonra evrenselidir. İnsan-burada şair ve yazar pergel gibi ayağının birini kendi kültürüne, kendi olan medeniyetine sabitleştirip öteki ayağı ile evreni dolaşmalıdır. Ayaklarından ikisi de, herhangi bir medeniyete bağlı olmazsa, o kişiden hiç bir şey olmaz. Bulanık ve kimliksizdir. ki bu bir şair için onur değil, onursuzluk sayılır.

Türk şiiri neden Batı'ya endekslensin ki? Zaten var olan ve metafizik boyuttan yoksun kaldığı için eksik olan Batı şiirini taklit etmekle bırakınız evrensel olmayı, şiir bile olunamaz

Bir şiir, Türk şiiri mührünü ve onurunu taşıyacaksa eğer, yerli kaynaklardan su içmeli ve kendi medeniyetinin referansları ile yola çıkmalı, kendi ülkesinin kültür kodlarına gönderme yapmalıdır. İmaj, motif ve semboller kendi ikliminin diriliş özsuynunu taşımalıdır.

Bu pencereden bakarak, bu paradigma ile söylersek, geleneksel Türk şiiri belki de mücerret insanı yakalaması açısından ve maverai boyutu ile evrensel şiirdir. Fazla söze ve bir yığın örneğe gerek yok. Sadece "beri gel barışalım, yâd isen bilişelim!" mısrasından daha cihan şümül bir şiir cümlesi var mıdır? Bu söyleyişte bütün ırk, dil, din, zaman ve mekan mefhumlarını aşan üstün ve kuşatıcı, alemi sarıcı bir ufukluk var. İşte evrensellik budur. Yoksa, Grek-Slav mukallitliği ve müstağriplik öykünmesi yapmak, evrensellik değildir. Şahsiyetsizliktir. Bu kategorik yaklaşımla övünen kişi, nesebi gayri sahih olmakla övünen veled-i zinanın traji-utancı ile eşdeğerdir.

DUVARIN ÖTE YANI

çocuktu
geceyi alnından tasarlayacaktı
bırakmadılar

büyüdü
bekçi oldu
geceyi sırtından kavradı

o ki yanılttı
yanılıyordu
kavradığını sandığı gece
dağılıyordu
coğrafyası
kollarına sığmayan mekânlarda
yüreğini dağılıyordu

yürüyemedi öylece
ve kalakaldı gece
bir kırbaç indirdi sırtına/bekçi
çağlıyordu

o ki zaten nabzında
yaşamayı coşkusuna katacak
onu güne bağlıyordu

bir iç geçirdi adam
kollarında dağılan geceye baktı:
"-Ah şimdi bir çocuk olsaydı/m..
pişmândı, ağlıyordu

Bilmem başka söze gerek var mı?

İSLAMİ DUYARLIK ESERE ÖZÜMSETİLMELİ

Sanatın bir çevre olayı vardır. Fakat bu faktörün bizde pek işler olduğu söylenemez. Eskilerde olmuş ortak poetikalar, ortak manifestolar yayınlanmış. Sanat çevreleri oluşmuş. Ne var ki, son dönemlerin parçalanmışlığını, aşırı liberasyonunun revaç bulmasını ve ana eksenden kopuşları da göz önüne alırsak, bu manada bir çevre olayından söz edemeyiz gibime geliyor.

Elhamdülillah müslümanız ve müslüman kalacağız. Ama bu keyfiyet özüm müze, muhtevamıza ve halimize sindirilmeli değil mi?... İslami duyarlıklı ve tasavvufi şiirler yazmak için ille de bas bas "ben müslüman şairim", ben müslüman romancıyım diye bağırmanın doğru ve de gerekli olmadığına inanıyorum. Sanat eseri düz ve çıplak manası ile tebliğ ve vaaz kaygısının üzerine taşmalıdır. Muhteva ve duyarlılık bunu söyleyebilir. İma edebilir. Çağırıştırabilir. Fakat sözlü olarak dile getirilmesi, sanatın büyüsunü bozar diye düşünüyorum.

Basit bir cümle ama hoşuma gider hep: Bir at resmi yapıp, altına bu bir at resmidir diye yazmaya gerek yok. Sen eğer at resmini bütün karakteristik özelliği ve estetik detayları

ile çizebilmişsen, zaten maksat beyan olunmuş demektir...

Sonra her nedense şairler ve yazarlar birbirleri ile pek hoş geçinemezler. Herkes en üsten kendini görür. Sağlıklı bir otorite de şahısları yerli yerine oturtamayınca kaos ve uçurum gittikçe büyür... Bu neden olur?: Kişilerin nefislerini aşamamalarından, benlik duygusunu yenememelerinden ötürü. O halde çözüm: Önce, kendi nefisini tatmin için değil de, bağlı bulunduğu medeniyetin yüzakı için mümkünün en iyisini üretmeli sanatçı. Üretemiyorsa en azından bu sahadan çekilme erdemliliğini göstermeli. Eğer en iyi edebi bir verim ortaya koyuyorsa, o zaman da bunu bir ferdi övünme vasıtası yapmamalı. Çünkü önemli olan güzel şiir yazmak değil, geleneğin ve örfün önerdiği "iyi bir insan" profili çizebilmektir. Yani Yunus'ça söylersek: "Sen kendini bilmezsin, bu nice şiir yazmaktır!" diyebiliriz. Asgari müstereklerimize, ortak nâss, norm ve dinamiklerimize saygılı kalmak şartı ile, farklılıklarımıza tahammül etmeliyiz. Ama nerde o hoşgörü? Sağ (bütün renkleri ile) sola gösterdiği esneklik ve hoş görüyü ne yazık ki kendi "cemaatine" göstermiyor!... Bundan dolayı da arzu edilen "birlikte" maalesef gerçekleşmiyor. İnşallah yakın bir gelecekte bu fasit dairenin dışına çıkarız!...

GÜLÜN ÖMRÜNDEN UZUN SÜREN SAVAŞ

Bize kefen biçene bak
Ölülerin terzisi
Ölüm çarşılarının kemik taciri,
Ot oburların şişman kasabı
Et oburların hain manavı.
Saçı dökülmüşlerin ergen berberi,
Beyaz bebelerin kundakçısı.
Kötü kokuların eczânesinde
Ey siyah önlüklü kalfa,
Mostar köprüsünün altında barınan kediler
Srebrenica'nın boş sokaklarında
Ceset yiyen sahipsiz köpekler,
Zenitsa'da kör bir papağan,
Tuzla'da düşük yapmış bir inek,
Travnik şehrinin bütün canlıları
Senin yüzüne aksırıyor Karadziç.
Senin yüzünden akan donuk ter
Allah'tan utanıyor
Bize kefen biçen ölülerin terzisi,
Kar bile kanayarak yağıyor
Igman dağında.
Igman dağındaki kar bile
Beyaz rahmetini senden saklıyor.

Merhametli boşnak kızı Ferisa
Ve sen
Yirmi yaşındaki annelerin iftihar
Sen Elefera;
Allah'ın boyasıdır alnınıza renk veren
O'nun gölgesidir üstünüzde barınak
Siz ki ömrünüzü vererek satın aldınız
Bedeli ölçülemeyen bir rahmeti;
Temizlenmeniz için su gerekmez
Gerekmez dünyevî yasalarla yargılanmanız,
Onlar ancak kendilerini kirletirler.
Oysa sizin küçük yavrunuz Asmi'nin
Kulağına Goradze'de fısıldanan ezan
Çoktan yıkayıp paklamıştır yüreğinizi.
Ve yüreğinizden fışkıran merhamet
Özünü kirletenler için son bir fırsattır.

Ey merhametin son kalesi
Ey onurların nizâmiyesi
Kimbilir nice yaralı güvercin
Dallarınıza sığınarak ferahlayacak.
Size tutunacak arılar, karıncalar
Onların kini sizi boğamadı
Sizin merhametiniz oysa
Nice ortadoksu gölgelemekte.

Otları seçerek yemelisiniz, aman
Ve mısır kökünü yavaş yavaş
Gökleri kirlenmiş batı varoşlarından
Sizi nasıl diriltti bu savaş;
Bu savaş iletti bütün dünyaya

Aliya İzzetbegoviç'in
Belgrat zindanlarından yükselen sesini,
Cemaleddin Lâtiç'in şiirleri
Unutulmaz türkülerimiz oldu.
Öpmeliyim öpmeliyim ellerinizi
Nasıl edip gözünüze girmeliyim,
Dualarınızda adıma yer ayırtmalıyım,
Mazlumun ahi yerine
Duasını almayı bilmeliyim.
Benim ellerim ancak
Ahir oturuşlarda açılırken Allah'a
Çünkü siz oturmaya fırsat bulamadan
Yakarmaktasınız O'na
Yani yalan olmayan bir şeyler yapıp
Dualarınızın konusu olmalıyım.

Zepa'da müslüman bir milis
Göğsünde çapraz asılmış fişeklik,
Kafasında dünyanın ötesine dair hesaplar
Mostar köprüsünün altından akan
Sularla ne zaman buluşacaklar;
Kalbini yiyip bitiren bu ağrı acep
Zafer saadetinin öncüsü müdür,
Dikenli bir yumru mudur hayat,
Beyaz gül goncası mıdır;
Düşünür ve der ki bir gün
Sökersem göğsümden bu fişekliği
Her bir mermi sayısınca
Beyaz güllerle bezemeliyim kendimi

Düşmanıma gül yaprağı dağıtmalıyım
Kendimi yeniden hayata katmalıyım
Beni öldürenleri yaşatmalıyım
Götürüp içimdeki nefreti
Sulara boşaltmalıyım.

Merhametli boşnak kızı Ferisa
Ve sen
Yirmi yaşındaki annelerin ıftiharı
Sen Elefera,
Sokakta savaçılık oynayan Asmi'yi
Birdenbire kapıp kucaklayarak
Bir yalancı duvarın ardına saklanırlar.
Tozu toprağı un ufak eden
Sırp mermileri
Çünkü çocuk kokusuna programlıdır.
Sonra üçü bir ağızdan düşünür
Derler ki
Bir gülün ömrü kadar az olaydı
Savaşın ömrü.

Bize kefen biçene bak
Ölülerin terzisi
Ölüm çarşılarının kemik taciri,
Beyaz bebelerin kundağısı
Kötü kokuların eczânesinde
Ey siyah önlüklü kalfa.
Bize kefen biçene bak
Biz kefensiz gömülsek de hak
Bizim için ölümden ötesi de yaşamak.

ÖLÜMLER ÖLMEKTE

Vadiye bir sayha koyverirdin
Sararan yapraklar ses verirdi
Ayaz bulutlardan sızardı çimenlere
Çiçek serası naraları emerdi
Gittin ve bir daha görünmedi gölgen
Sesini kör kuyular yuttu
Şimdi derinlerden cinlerin nefesi duyulmakta
Kalabalıklar sokakları kemirmekte
Kitapları kutsayan o ince ellerin
Kumlara seranat yazan ayakların vardı
Silinince şehrin üzerinden adın
Serin soluk alışları kalırdı
Gemiler yine geçmekte açıktan
Suların sesi sararmakta
Yağmurlar hala inceden ince yağmakta
Ölüm fikri dipdiriye her an
Kadınların kıvrım kıvrım yüzünde
Artık onlarda solmakta
Sen gittin ve ölümler de ölmekte

M.Emin AEPER

UYANMAK BİR KAVGAYA

Çağın kapılarında insanlığın çaresiz kaldığı günden beri
Hep bir şiirdir adın dilimde söyleyemediğim
Damarlarımda Mekke günlerinin tebliğ türküleri
Ve bir gizli silahtır kalbimde kimliğim

Kalbim ki bütün umutları seninle seslenir
Bilenir ak tomurcuklarında hüznün sevdâların
Bütün kavgalarım acılarınla bestelenir
Kalbim ki en umutsuzudur kavgaların

Şimdi bir güvercin bulutu iner sessiz minarelerden
Yürür kartallar gibi karanlığın yüreğine
Ki aşkıdır-dirilir ıstırap minberlerinden
Derinden derine inleyen salâ sesleriyle

HITTA

Ve düştü sabrın kalkanı işte gürzüm
Gürbüzüm çünkü güz Bosnayı bürümüştü

Yamalıydı geceyi defneden sabah
Silah hırlıydı ve bu sırrı taramalıydı

Kır bir at bir ök türküsüdür ve asyalıdır
- Mayalıdır Kosovaya tevhid üzre bir Murat

Hakikat öksüz kaldı eğrice bilenmekten
Dilenmekten öte bir yalvarış istiyor hayat

Son kozum bir çocuk çılgılığıdır çekmecenizde
Projenizde bir zenci gözüdür yakamozum

Yürektir sulayan ömrü ve susuzluğu
Sonsuzluğum son bir dem sürecek tir

Özüm bir çağ sürgünü ki borsada büyümüştü
Ve düştü sabrın kalkanı işte gürzüm

Seyfullah FATİH

SABAHLAR ANTİK KEDERLER GİBİ

Ne eski masallar avutuyor içimi
Ne de uçuk hayaller.
Kimbilir
Kaç alaim-i sema gördü gözlerim,
Kaç saba makamında yere çakıldı...
Hep aynı rüyada hep aynı çocuk
Ezberlemiş mecburluğun
Muannit kitabını...

Sabahlar bir ölü teni kadar soğuk
Antik kederler gibi donuk
Sabahlar
Yabanıl oyuncaklar
Ki, değişmiyor ne yapsan...

Sen rüzgarım
Sen devranım olmayacaksan
Boşuna gezinme gece artığı çölümde.
Çok uykular kovmalısın
Anlamak için kaygılarımı
Düş bitimi ne demek,
Ve nic'olur zorunlu sabahlar...
Elinden umut gibi
Elinden kor gibi
Bulanık sulara
Düşünce aynalar...

ŞİİRİN İPEK SESİ - XIII

40. Şiir Çürütme mekanizmaları

Şiir söz konusu olunca yanibaşında bazı şeyleri düşünemiyorum: Üniversiteleri, akademileri, okulları, kalın duvarlarla örülmüş akımları, siğ medya örgütlerini. Kısacası, muhafazakar nitelikli ne kadar organ, örgüt, kurum ve kuruluş varsa, hepsini...

Ayrı ayrı bireylerin ruhunu yansıtan fakat bu haliyle bütün toplumu şahlandıran mısralar nasıl olur da bu muhafazakar kurumların oyuncağı olur? Ama oluyor.

Sırf bu kaygımdan ötürü, olurdu ya, ilerde herhangi bir şiirimden ders kitaplarında yer almasını istemezdim. Hala aynı görüşteyim, bu fikrimi koruduğumu söylemeliyim.

Kanaatimce, şiir akademik yapıların bölmeleri arasına sıkıştırılınca, bu tür yargı değerleri tarafından yargılanır duruma gelince veya bunların ölçütlerine göre oluşturulunca geleneğin malı olmaktadır. İsterse yeni yazılsın. Hemen şimdi söylensin. Gelenekten faydalandığımız şekilleri ile faydalanırsınız ondan.

Peki, şiirin bu durumunu nasıl tespit edeceğiz?

Çevrenize bakınız. Akademik bir yüz taşıyan dergileri, akımları, takımları ve bunların elemanlarınca kurulan kurum, cemiyet, cemaat ve dernekleri inceleyiniz, yetiyor.

Bunlar, tek cepheli gözlükleri ile sınırlı bir alanı görürler. Burunlarının dikine giderlerken oradan buradan gelen has sesleri duymazlar, önlerine çıkan değerleri farketmezler. İlla ki kalıp isterler. Önceden hazırlanılmış şablonlarla yola çıkıp eftten püften nedenlerle şiiri, özgür ruhun şiirini dışlamaya çalışırlar. İçlerine sindiremedikleri kendileri dışındaki fırtınaları hazmedemezler.

Örneğin, böyle oluşumların başında gelen üniversitelerde, hayatı, özellikle de bugünü bulmanız, yaşamamız, yaşatmamız mümkün değildir. Varsa yoksa eskilerin bilinen hikayeleri sıralanıp durur. Hayır, eskile-

re karşı değilim, bunu biliyorsunuz zaten, ama onlardan diriltici yanlar alamadıktan sonra neye yararlar?

Gelelim dergilere. Başka sebeplerle ve başka yerlerde andık aslında. Böyle giderse anacağımız daha da. Gündem adına yayınlanan bir çok sanat edebiyat dergisi yukarıda andığımız üniversiteler gibi. Hatta düşünölemeyecek kadar bağınazlığın içinde bunlar. Bu arada, bazı dergilerin kadro, dernek ve cemaat havaları ile saz çalmaları yukarıda ki tasvirin bir görüntüsü olarak ve netleştirilerek verilebilir.

Bu mekanizmaların genel müdürlüğünü kim yükleniyor diyorsunuz. Evet evet, özel ilişkiler, çıkar kaygıları, ali cengiz oyunları...

Ve ... bunlara karşılık, verilecek hesabı olmayan; tersine, hesap tutan, çeteleyen, kıvamını bekleyen bir takım gelişmeler de olmuyor değil...

41. Şiir Damıtma Bahçeleri

Şiirin katline yönelik kalıplaşmış kurumların yanısıra, gün geçmiyor ki bir yerlerden serin esintili, ürperti ve titreşim veren ruha coşku katan haberler gelsin.

Farklı mekanlarda farklı mesajlarla ortaya çıkan bu hamleler de dıştan bakıldığında öncekilerin mahiyetini taşıyor sanırsınız. Fakat bunların yapı olarak alışılmışlardan olmayı reddettiğini ilk bakışta görürsünüz.

Şeffaf, şefsiz, üstadsız, geniş açılımlı, kapsayıcı, daimi öğrenici ve öğretici pırıl pırıl oluşumlar olarak görüyorum bunları.

Her yer onların mekanı. Sözlerini, dar veya geniş, bütün alanlarda, bütün hallerde söylemenin yolunu yordamını araştırıp buluyorlar. Bulmaya çalışıyorlar.

Kim bunlar, neler bunlar, neymiş bunlar diye soruyorsunuz, anlaşıldı.

Basından takip edebildiklerimize şöyle bir bakalım: Örneğin "Şiir İşliğı" adıyla kendisini duyuran bir gayret, İstanbul Kadıköy'den geliyor. Şair Eray Canbek bir kahvehanede

de olsa, genç şairlerin biraraya gelip çeşitli etkinliklerde bulunmasını sağlıyor ve şiir adına güzel çabalar sarf ediyor.

Kocaeli'li bir grup genç "**Şiir Okulu**" isimli bir topluluk oluşturmuşlar. Bu oluşumun ortaya koyduğu çalışmalar da şiir adına yabana atılacak cinsten değil. Söz gelimi şiir bayramı, şiir dinletisi, şiirle ilgili açık oturum ve paneller bunlar arasında

"**Şiir Enstitüsü**" adıyla Tarık Günersel öncülüğünde kurulan başka bir çalışma grubu ise şiirle ilgili inceleme, eleştiri, çeviri gibi alanları hedeflemiş bulunuyor.

Marmara Üniversitesi'nin bazı gençleri ise şiir faaliyeti gösteren bir topluluk içerisinde bir araya gelmişler ve "**Şiir Perşembesi**" adını verdikleri etkinlikleri ile karşımıza çıkıyorlar. Benzer etkinliklerin bir başkası İzmir'de, Pasaport (Kantar)da oluşturulan "**Şiir Kahvehanesi**" adıyla duyurdu kendisini.

Ve son olarak, Nevşehir'de "**Şiir Okuyucuları Grubu**", Bizim içinde bulunduğumuz bu çalışmada özellikle gençlerin büyük katılımı ile çok önemli gelişmeler sağlanmakta.

Tespit edebildiğimiz bahçeler bunlar. Sanırım benzeri türde daha başka gruplar vardır.

Yalnız, burada bir şeye dikkat çekmek istiyorum. Bu türlü çalışmaların "Şiir Çürütme Mekanizmaları" arasına çok kolaylıkla kayabilme ihtimallerinin olmasıdır. Bu ihtimali yok etmek ise gövdeyi oluşturan elemanların şimdiye kadar ortamı rahatsız eden hastalıklardan uzak durmaları ve mikroplardan korunmaları ile mümkün olacaktır. Şiir damıtma bahçelerinin müdavimlerini bu hususta uyarıyor ve güzellik dolu çalışmaları için kendilerini tebrik ediyorum.

42. Şiirde Dilsizlik

Şiir bir dil ürünüdür. Yaşadığınız dil şiirinizin uçarı kanatlarla çırpınıp uçmasına yarar. Eğer dilinizi iyi biliyorsanız, ona vakıfsanız, şiirinizin uçtuğunu, kelimelerin sırtında yelken açtığını görürsünüz. Mutlu olur, oluşturduğunuz dünyanın mavi atlaslarında daha bir gönenirsiniz.

Dil, şiir için mecburi ihtiyaç. Dili bilmek, yaşamak şart.

Dilini iyi bilen şair ile dilini eşek arısı sokmuş şair taslağı bir mi?

Bütün bunlar bir yana, daha farklı bir durumla karşı karşıyayız. Şu zamanların şiir diye ortaya konan bazı "**parça**"larında .

Vahim bir aşağılık psikolojisinden mi kaynaklanıyor söz konusu durum, bilmiyorum. Fakat ortada ki manzara oldukça trajik.

Henüz kendi dilinin inceliklerini bilip kullanamayan, tabi olduğu dil ülkesinin elemanlarını kavrayamamış gıcık bir tarzancaya sahip kişilerin şair olarak zuhur etmesi bir yana, mukabil cinslerin Sanskritçe'den başlayıp Esperanto'ya veya bilmem hangi kabile diline kadar türlü dünya dillerinden estirip çoşturmaları yok mu, vah vah?!

Sakın ha, benim bu satırları kaleme almamda Türkçecilik mürkçecilik kaygısı aranmasın. Şunu iyi bilsin okuyucu: İrkçiliğin hiçbir türünü sevmediğimi, dilde özleşmeye dayalı bir ırkçılığı da tasvip edemeyeceğimi belirtiyim.

Tekrar konumuza gelelim: Bazı şiir ulehasının, şiirde, bildikleri, daha doğrusu, **yaralandıkları** yabancı dillere ait unsurları gereksiz yere kullanmaları.

Bugün özellikle batı dillerinden herhangi birisiyle dilini pelesenk eden bazı şair tayfası, işi ukalalık derecesinde ilerletmiş bulunuyor.

Bakıyorsunuz, şiirin başlığı bir başka terane. Altındaki gövde basbayağı bizden gibi görünüyor.

Yahut güzel bir istiare ile konulan başlığın altındaki metnin orası burası çakıl taşları ile doldurulmuş. takılıp kalıyor dilimiz. Kemküm ederken varolan kuruşluk cazibeler uçup gidiyor.

Bazen de şiirin en can alıcı kısmında bir avrupalı mısra ile karşılaşabilirsiniz! Ne diyelim, benim gibi, Türkçe dışında, dilsizseniz, avamiler takımında yer alıyorsanız, atın artık elinizdeki o kağıt kütlesini.

Bazı ehl-i şuaranın şiirinde görülen dilsizlik manzaları size ne düşündürüyor bilmiyorum. Bana düşündürdükleri bunlardı efendim*

ÇEŞMELER ANLIYOR EN FAZLA BİZİ

-Şehid Cevher Dudayev için-

biri öldüğünde ben
genzimde dansleyen binlerce karıncadan
dilimin ılık bir yosun bağlayan uçlarından
gözlerimi buğulayan o yakıcı bun'dan
ve göğsümde ağır ağır kuruyan bir ırmaktan
anlıyorum şairlerin bir kadın yanı vardır
yalnızlığımızda saklı kadın ağıtlarını
bütün şairler söyler
çünkü bir kayıp vermiştir sırt verdiğimiz dağlar
biri değildir ölen

ki kıyametim kopmuştur dünyam karamıştır
gazabı az dokunmuştur tanrıçaların bana
erkeksi bir gevşemeyle akan damarlarımda
havva'dan beri dökülen kadın gözyaşlarıdır
çün adettir ağıt yakmak yoksa ne gelir elden
dünyanın ağır bir taşı yerinden oynamıştır...

(sen doğduğunda şeyhim
ölü çocuklar emziren acılı annelerin
gür meme uçlarından ağıt sağardı gökler
ay demir yumruklarla derin yara alırken
bir sürgünün treni sessizce yol alırdı
o günler uzak değil lakin geride kaldı
sibirya bozkırlarından bu yana bakan gözler
geniş bir iç geçirme ile kısılrır, kısılrırdı
ki ağıtla geldin şeyhim, ağıtla gidiyorsun
gelişinde nadide bir mücevherdi annenin
soylu bir tarihe bakan yarı yeşil gözleri
gidişin kutlu olsun
o gür ve pak memelerin emzirdiği umudun
bize azık bize aşk bize arınma oldu
koyununda ateş taşıyan yağız dağlı çocuklar
acının ve sarsılmanın direnciyle doğruldu
sen gittiğinde şeyhim...

sen doğduğunda şeyhim
belki nisan değildi rüzgarın getirdiği
göçmen olmuş kuşların zoraki suskunluğu
varolmanın anlamını derinden eritirdi
ama rüzgar
ama o zaman denen muamma okyanusu
bozkıra süt yağdıran bir karanlık akşamı
bir kazak anası gibi okşadı yüzlerini
ondandırıki gözlerin
alabildiğine derin çiçek ve güneş kocar
ve göklerden aşk devşiren silah değmiş ellerin
inadına hırçınlaşan kaytan bıyıkların var
tarifsiz bir ıksır gibi akıyorsun dağlardan
açılırken diğer kapı son sözünden öğrendik
senin geldiğin zamanda nasıl gamlıysa toprak
senin gittiğin zamanda yaşamın anası var
anladık aşka düşen gölgenin tilsimini
kolaydır ölüm bir kızın adını sormak kadar)

bugün nisan
bir eskiçağ bilgisi kadar gamlıyım şimdi
akşamın alıp gittiği türkülerim sürgündür
hayalini kokladığım bir gizli karanfilin

kesif bir barut içinde küle döndüğü gündür
gayrı bütün aylarım nisandır benim için
nisandır içime dolan cingillerin kaynağı
bilmem ki bağrını yolan bacısı özgürlüğün
artık nasıl dayanır
nasıl bırakır toprağın o nemli kucağına
kafkasya kayalarında kanla kınalayıp
bir destanı beşik yapıp büyüttüğü yigidi
dağların gözyaşlarına toprak nasıl dayanır...

Bugün nisan

karalara bürünerek bağladı yollarımı
gece kararmış haberler taşıdı yollarımdan
yüreğimde devrilen dağla doğrulduğumda
anladım bir kartalın erken vurulduğunu
anladım neden karayazgı kadar sıyaha çalar
bu nisan sabahına çöken zehr-i asuman
ve ondan

kayda geçilen sözlerin hepsi anlamsız bugün
kırk bir kılıç ucuyla bölünen kalbim bile
kendini anlamıyor
unutuyorum beyrut'un bütün çılgınlıklarını
en kuzey tarafıma ağır bir felç iniyor
ağır paletler yürüyor mağrur kanatlarımda
ve küskünlük kişniyor yokuş koşan atlarım
emekleyen düşlerimin işte bir kandili yok
dili yok çeşniler sunan kartal bakışlarımın
desem ne gelir elden?...

sükut et ey yüreğim

nasılda buharlaşıyor kurumuş bir nehirin
yatağına yağmur gibi bıraktığın sözlerin
sükut et ve ağırlaş, bütün gözler nemlidir
çünkü nem,
adında ve anlamında gizlenmiştir nisanın
işte bu sebeptendir acılı ve anlamlı
önce nisan haber aldı yaşlı gözlerle onun
halkına gündeğururken nasıl vurulduğunu.

(oğlum,

taşıdığın yüzüğün taşındaki efsane
seni dağlara taşıyan genlerindeki ıtır
ısıtır kardeşlerinin üşüyen yanlarını
namludan benliğimize çarparak çıkan kurşun
vurmasada düşmanını yüzümüzü ısıtır
kararlı gözlerinde derinleşen bir tarih
sahipsiz bir kalem ile yazılmaya reddedip
doğurgan bir iştiyakla yeniden
içimizin en karalık yerlerini ısıtır

oğlum,

çeçen kaması üstüne yeniden yemin eyle
kaynayan damarlarının köpüğü dağılmadan
yeniden çekil dağların serin kıvrımlarına
ki seher bilmediğim gülleri kızartırken
güllelerle dövülen
ve güneşi kiskandıran alnını secdeye koy.)

şeyhim,

sensiz dul kalan nisan

toprak kasede sunuyor acının iksirini
bakışları buğulanmış özgür çocuklarına
ki çocuklar o acıdan içince çoğalıyor
bir dünyanın kapisında şavkıyan sözlerinden
bizi sonsuz tutsak eden bir soylu aşk kalıyor

ÇAĞRI

nerelerde açıyorsun ey ümit çiçeği
aksın kıpırdanan hangi göle düşüyor
yaşamaya suskun
zamana dargın mı sözlerin
ağlayıp duruyor musun sararmış bahçelerde

nerelerde açıyorsun ey ümit çiçeği
sensin hayatımın suskun gerçeği

hangi şehirden soracağım seni
bastığın her yerde yüreğim eziliyor
bir müjde bekliyorum kaldırımlardan
gölgeni arıyorum yosunlu duvarlarda
ışıklara alışamadım gözlerim kamaşıyor
sesini bir türlü bulamıyorum
umutlarım usulca düşüyor bulvarlara

nerelere kaçıyorsun ey ümit çiçeği
sensin hayatımın suskun gerçeği

hangi mevsimden soracağım seni
rüzgara kapılarak savrulduğun çöllerde
her gece serabınla kavruluyorum
yağmurunla ıslanıyor düşlerim
uzayıp giden yalnızlıkların
her sabah hüznüyle uyanıyorum

nerelere tozuyorsun ey ümit çiçeği
sensin hayatımın suskun gerçeği

hangi rüyada göreceğim seni
ellerini tutmayı ne çok istiyordum
maveradan kanat vuruşlarını
gülüşünle gülmeyi her kalp atışında
ne çok istiyordum sesini her duyuşta
dua dua büyürken gözlerimde hayalin
uzanıp asırlarca gözlerine bakmayı

nerelerde geziyorsun ey ümit çiçeği
sensin hayatımın suskun gerçeği

hangi yüzüdür alıp götürsen seni
karanlığın uzayan bilmem hangi yüzüdür
çağırsam denizleri gülümseyen tahtına
bir duysam hüznle perdelenen sesini
koşup gelirim bağlandığım bahtına
sonsuz uçurarak umarsız düşlerimi

nerelerde açıyorsun ey ümit çiçeği
sensin hayatımın suskun gerçeği